

Inovativni konceptualni model sociokulturnih sastavnica kvalitete života starijih osoba

/ Innovative Conceptual Model of Socio-Cultural Components of Quality of Life in Elderly Persons

Damir Poljak¹, Marija Ovsenik¹, Špiro Janović², Jurica Veronek²,
Maja Bajs Janović³

¹Alma Mater Europaea - ECM, Maribor, Slovenija; ²Sveučilišni centar Varaždin, Sveučilište Sjever, Varaždin, Hrvatska; ³Klinika za psihijatriju, Klinički bolnički centar Zagreb, Zagreb, Hrvatska

/¹Alma Mater Europaea – ECM, Maribor, Slovenia; ²University Centre Varaždin, University North, Varaždin, Croatia; ³Department of Psychiatry, University Hospital Centre Zagreb, Zagreb, Croatia

Ciljevi: Glavni cilj istraživanja je istražiti utjecaj sociokulturnih čimbenika na kvalitetu života starijih osoba u Republici Hrvatskoj. Teorijski cilj istraživanja odnosi se na oblikovanje teorijskog konstrukta utjecaja sociokulturnih čimbenika na kvalitetu života starijih osoba te metodom modeliranja oblikovati model sociokulturnih čimbenika kvalitete života starijih osoba u Republici Hrvatskoj. *Pozadina:* Problem istraživanja je identifikacija sociokulturnih sastavnica kvalitete života starijih osoba u Republici Hrvatskoj. Osnovna svrha istraživanja je identificirati sastavnice modela sociokulturnih dimenzija koje utječu na kvalitetu života osoba starije životne dobi u Republici Hrvatskoj. *Dizajn:* U istraživanju je primijenjena kvantitativna istraživačka paradigma. Za postizanje teorijskih ciljeva istraživanja korištene su opće znanstvene metode. Podatci su prikupljeni upitnicima. *Metode:* Teorijski ciljevi istraživanja ispunjeni su pregledom novije znanstvene literature. U svrhu ovog istraživanja kao mjerni instrumenti primijenjeni su WHOQOL-BREF upitnik i Hofstedeov upitnik. *Rezultati:* Na temelju obrađenih podataka istraživanja napravljeni su konceptualni multivarijatni regresijski modeli zadovoljavajuće domene kvalitete života osoba starije životne dobi. Načinjeni multivarijatni regresijski modeli predikcije pojedinih domena kvalitete života u kojima prediktorske varijable u multivarijatnom okruženju definiraju utjecaj na te domene. Način odabira prediktorskih varijabli uključivao je postavljene ciljeve (dobnu, spolnu, regionalnu, bračnu komponentu te sve domene Hofstedeovog upitnika). *Zaključak:* U konceptualnom modelu shematski je prikazano da sociokulturne sastavnice kvalitete života ovise o društvenoj nejednakosti, životnim usmjerenjima, kontroli neizvjesnosti, djelovanju pojedinca individualizmom ili kolektivizmom, te odnosom prema muškarcu i ženi. Sve to zajedno određuje nacionalnu kulturu i predstavlja sociokulturni kapital određenog društva. Postoje razlike prema spolu koje su određene kontrolom neizvjesnosti, tjelesnim i psihičkim zdravljem, socijalnim odnosima, osobnim stavovima i religioznošću, te okolinom u kojoj osoba živi. *Važnost za kliničku praksu:* Socijalna gerontologija je mlada znanstvena disciplina i istraživanja na njenom području nalaze svoju primjenu u modernom društvu implementacijom rezultata istraživanja u socijalno i političko okruženje inovativnim modelima u skrbi za starije osobe.

/Objectives: The main objective of the study was to investigate the influence of socio-cultural factors on the quality of life in elderly persons in Croatia. The theoretical objective of the study was to form a theoretical construct of the influence of socio-cultural factors on the quality of life of the elderly and to create a model of the socio-cultural factors of the quality of life of the elderly in Croatia using the modelling method. *Background:* The study problem was to identify the socio-cultural components of the quality of life in elderly persons in Croatia. The main purpose of the study was to identify the components of the model of socio-cultural dimensions that have an impact on the quality of life in elderly persons in Croatia. *Design:* The quantitative research paradigm was applied to the study. To achieve the theoretical objectives of the study, general scientific methods were used. Data were collected through questionnaires. *Methods:* The theoretical objectives of the study were reached by reviewing recent scientific literature. For the purpose of this study, the WHOQOL-

BREF and the Hofstede questionnaires were used as measuring instruments. Findings: The conceptual multivariate regression models of a satisfactory domain of quality of life in elderly persons were created based on processed study data. The multivariate regression models for the prediction of certain domains of quality of life in which predictor variables in a multivariate environment define the impact on these domains were created. The method of selecting predictor variables included the set objectives (age, gender, regional, and marital components and all dimensions of the Hofstede questionnaire). Conclusion: The conceptual model presents a schematic overview of the socio-cultural components of the quality of life that depend on social inequality, life orientations, uncertainty control, acts by individuals through individualism or collectivism, and the attitude towards men and women. All this combined determines a national culture and represents the socio-cultural capital of a certain society. There are differences by gender that were determined by uncertainty control, physical and mental health, social relations, personal attitudes and religiosity, and the environment in which a person lives. Importance for clinical practice: Social gerontology is a young scientific discipline and research in this field finds its application in modern society by implementing research results on the social and political environment with innovative models of care for elderly persons.

ADRESA ZA DOPISIVANJE /

CORRESPONDENCE:

Damir Poljak

Alma Mater Europaea - ECM

Maribor, Slovenija

Tel: + 385 98 1644 709; e-mail: damir.poljak@gmail.com)

KLJUČNE RIJEČI / KEY WORDS:

Sociokulturne sastavnice / *Socio-Cultural Components*

Socijalna gerontologija / *Social Gerontology*

Kvaliteta života / *Quality of life*

Konceptualni model / *Conceptual Model*

TO LINK TO THIS ARTICLE: <https://doi.org/10.24869/spsih.2022.3>

UVOD

Starenje je multidimenzionalni fenomen koji je potrebno istraživati na temelju karakteristika stanovništva (1). Suvremena istraživanja nastoje otkriti razloge zbog kojih je starost postala socijalni problem te društvene uvjete u kojima je došlo do pojave problema. Zahvaljujući porastu životnog standarda i unaprijeđenju sustava zdravstvene i socijalne zaštite svjedoči se činjenici da se životni vijek produljio i predviđa se da će se do 2060. godine srednja dob stanovništva Europske unije zadržati na 47,6 godina, što je u usporedbi s prošlim stoljećem 15 godina više. Istraživanja starenja i obolijevanja tradicionalno se usredotočuju i na društveno–medicinske aspekte bolesti i individualnu patologiju starijih. Društvene promjene u procesu starenja podrazumijevaju promjene u odnosu društva i pojedinca, a očituju se u promjenama društve-

INTRODUCTION

Aging is a multidimensional phenomenon that needs to be investigated based on the characteristics of the population (1). Contemporary research seeks to reveal the reasons why old age has become a social problem together with the social conditions in which the problem occurred. Thanks to the increase in the standard of living and the improvement of the health care and social protection systems, life expectancy has increased. It is predicted that by 2060, the average age of the population of the European Union will remain at 47.6 years, which is 15 years more compared to the last century. Research into aging and disease traditionally focuses on the socio-medical aspects of disease and the individual pathology of the elderly. Social changes in the aging process imply changes in the relationship between society and the individual, and are manifested in

nih aktivnosti, interakciji i ulozi starijih osoba. Sve više je starijih osoba koje su aktivne i produktivne, te starost doživljavaju kao priliku za nove mogućnosti (2). Sociokulturne promjene i sam proces starenja stanovništva u Hrvatskoj započeo je početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća, a na njega su utjecali smanjenje nataliteta, produljenje života stanovništva, iseljavanje mladih iz ruralnih sredina u urbane, iseljavanje u inozemstvo i ratni gubitci (3). Utjecaj društvenih, političkih i ekonomskih uvjeta na temelju kojih se mjeri perspektiva životnog puta kompleksan je pristup istraživanju kvalitete života zbog povijesnog konteksta koji utječe na okolinu (4). O problemima kvalitete života osoba starije životne dobi u Republici Hrvatskoj iz perspektive sociokulturnih čimbenika rađena su brojna istraživanja u pojedinim regijama. Tako, na primjer, istraživanjem osjećaja usamljenosti i kvalitete života provedenim u Osječko-baranjskoj županiji nisu pronađene razlike u kvaliteti života i osjećaju usamljenosti, a u longitudinalnom istraživanju o kvaliteti života u proučavanom razdoblju od 2003. i 2008. godine u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji dobiveni rezultati ukazuju na pad subjektivne kvalitete života. Općenito gledajući, unatoč regionalno različitim podacima u regijama Hrvatske 2003. i 2008. godine dobiveni rezultati ukazuju na pad subjektivnog zadovoljstva kvalitetom života (5).

Istraživači otkrivaju da faktori koji utječu na kvalitetu života starijih osoba ovise o različitim sociokulturnim kontekstima i društvenim normama. Različiti povijesni, politički i kulturni utjecaji u primorskoj i u kontinentalnoj Hrvatskoj jedan su od razloga za provođenje ovog istraživanja u Republici Hrvatskoj.

METODE

Dizajn istraživanja

U svrhu ovog istraživanja kao mjerni instrumenti primijenjeni su:

changes in social activities, interaction and the role of the elderly. There are more and more older people who are active and productive, seeing old age as an opportunity for new possibilities (2). Socio-cultural changes and the process of aging of the population in Croatia began in the early 1960s, and it was influenced by the decrease in the birth rate, increase in life expectancy, emigration of young people from rural to urban areas, emigration abroad and war casualties (3). The influence of social, political and economic conditions on the basis of which the perspective of the life course is measured is a complex approach to researching the quality of life due to the historical context that affects the environment (4). Numerous studies on the quality-of-life problems in elderly persons in the Republic of Croatia from the perspective of socio-cultural factors have been conducted in a number of regions. Thus, for example, the study on the feeling of loneliness and quality of life conducted in Osijek-Baranja County found no differences in quality of life and feeling of loneliness, whereas the longitudinal study on quality of life conducted in Bjelovar-Bilogora County in the period 2003-2008 obtained results indicating a decline in the subjective quality of life. Generally speaking, despite the fact that the data vary across Croatian regions, the results obtained in 2003 and 2008 indicate a decline in subjective satisfaction with quality of life (5).

Researchers found that the factors affecting the quality of life in elderly persons depend on various socio-cultural contexts and social norms. Different historical, political and cultural influences in coastal and continental Croatia are one of the reasons for conducting this study in the Republic of Croatia.

METHODS

Study design

For the purpose of this study, the following measuring instruments were used:

1. WHOQOL – BREF upitnik za mjerenje kvalitete života
2. Hofstedeov upitnik kulture.

Teorijski ciljevi istraživanja prikazani su pregledom novije znanstvene literature. Pretraživanjem novije znanstvene literature dobio se uvid u postojeća istraživanja iz područja sociokulturnih čimbenika i kvalitete života. Dosadašnji pregled literature pokazuje da i dalje postoji neistraženi segment povezanosti između sociokulturnih čimbenika i kvalitete života te ga je stoga potrebno istražiti u Republici Hrvatskoj. Drugi set empirijskih ciljeva ostvaren je pomoću statističkih metoda. Navedeno istraživanje djelomično je dio doktorske disertacije prvog autora.

Sudionici i uvjeti

U istraživanje je uključeno 630 ispitanika iz cijele Hrvatske. U istraživanju je primijenjeno dvofazno uzorkovanje: najprije stratificirano, a potom namjensko. Ispitano je 330 ispitanika iz kontinentalne i 300 ispitanika iz primorske Hrvatske. Iz svake županije uključeno je 30 ispitanika, svi stariji od 60 godina i svi aktivni umirovljenici u udrugama umirovljenika. Obuhvaćen je približno jednak broj ispitanika muškog i ženskog spola. Na naslovnoj stranici svakog upitnika napisan je naziv županije iz koje je ispitanik. Istraživanje se provodilo tijekom kolovoza 2021. godine.

Prikupljanje podataka

Ispitanici su bili usmeno (na sastanku udruge umirovljenika) zamoljeni da sudjeluju u istraživanju i njihovo je sudjelovanje u istraživanju bilo anonimno. Anketiranje ispitanika proveli su volonteri Saveza umirovljenika. Prije anketiranja provedena je edukacija anketara o načinima prikupljanja podataka. Shodno navedenom, anketari su objašnjavali ispitanicima upitnik, te ga kasnije samostalno ispunjavali.

1. The WHOQOL – BREF questionnaire for measuring quality of life
2. The Hofstede Culture in the Workplace Questionnaire.

The theoretical objectives of the study are presented by reviewing recent scientific literature. By searching recent scientific literature, an insight into existing research in the field of socio-cultural factors and quality of life was obtained. A review of the recent literature indicates an unexplored segment of the connection between socio-cultural factors and quality of life, which should therefore be investigated in Croatia. The second set of empirical objectives was achieved by using statistical methods. Some parts of the aforementioned study are part of the first author's doctoral dissertation.

Participants and conditions

The study comprised 630 respondents from all over Croatia. A two-phase sampling was applied: a stratified sampling in the first stage, and a purposive sampling in the second. Three hundred and thirty respondents from continental and three hundred respondents from coastal Croatia were surveyed. Thirty respondents from each county were included, all older than sixty and active in retired persons' associations. An approximately equal number of male and female respondents was included. The name of the county where a respondent lived was written on the title page of each questionnaire. The study was conducted in August 2021.

Data collection

Respondents were asked verbally (at a meeting of a retired persons' association) to participate in the study and their participation was anonymous. The respondents were surveyed by volunteers of the Retired Persons' Federation. Before the survey, the interviewers were trained on the methods of data collection. Accordingly, the interviewers explained the questionnaire to the respondents, and filled it out independently.

Analiza podataka

Bez obzira što su se koristili standardizirani upitnici, izračunate su metrijske karakteristike pojedinih domena. Faktorska analiza je korištena samo kako bi se potvrdilo da pojedine čestice odgovaraju definiranim domenama te da je unutarnja konzistencija pojedinih domena odgovarajuća.

U svrhu istraživanja provedena je deskriptivna statistička analiza. Dodatna analiza konzistencije upitnika provedena je pomoću Cronbach alfa koeficijenta, Spearmanovim rho korelacijskim koeficijentom, Mann–Whitneyevim U test, χ^2 testom te Kolmogorov–Smirnovljevim testom.

REZULTATI

Sociodemografske karakteristike ispitanika uključenih u studiju (ukupni N=630) prikazane su u tablici 2. Žena je bilo nešto više u odnosu na muškarce: 54,0 % naprama 46,0 %, a nešto više od polovice ispitanika je imalo srednju stručnu spremu (53,0 %). U braku je ili živi s partnerom 447 (71,0 %) ispitanika, a 210 (33,3 %) ih živi u primorskim županijama Republike Hrvatske. Prosječna vrijednost (SD) dobi svih ispitanika uključenih u studiju bila je $69,3 \pm 6,14$ godine. Svega devet ispitanika (1,4 %) trebalo je pomoć pri ispunjavanju upitnika.

Prikaz ukupnih vrijednosti pojedinih domena Hofstedeovog modificiranog upitnika na cjelokupnom uzorku (ukupni N=630) pokazuje prosječne vrijednosti pojedinih domena Hofstedeovog modificiranog upitnika na cjelokupnom uzorku (kada se ukupne vrijednosti podijele s brojem čestica u domeni). Ako se pojedine domene promatraju međusobno, onda je najmanja standardizirana vrijednost u domeni percepcije kontrole neizvjesnosti, dok ostale 3 domene imaju podjednake vrijednosti (medijan 4,0). (grafikon 1).

Data analysis

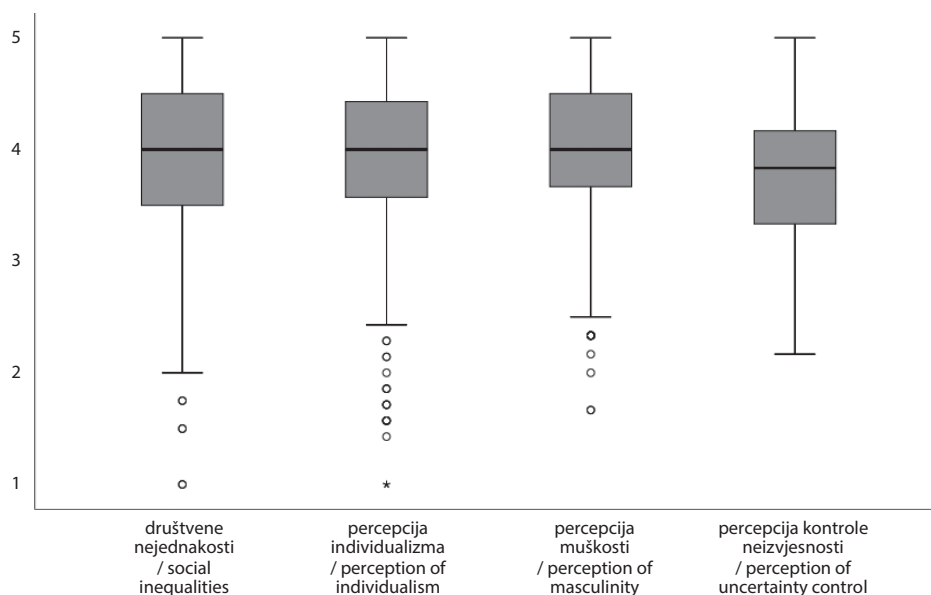
Regardless of the fact that standardized questionnaires were used, metric characteristics of individual domains were calculated. Factor analysis was used only to confirm that individual variables corresponded to the defined domains and that the internal consistency of individual domains was appropriate.

For the purpose of the study, a descriptive statistical analysis was performed. An additional analysis of the consistency of the questionnaire was performed using the Cronbach alpha coefficient, Spearman's rho correlation coefficient, Mann–Whitney U test, χ^2 test, and Kolmogorov–Smirnov test.

FINDINGS

The socio-demographic characteristics of the study subjects (total N=630) are presented in Table 2. The study comprised slightly more women than men (54.0% versus 46.0%) and slightly more than half of the respondents had a secondary vocational education (53.0%). 447 (71.0%) respondents were married or lived with a partner, and 210 (33.3%) of them lived in the coastal counties of the Republic of Croatia. The average age (AA) of all respondents included in the study was 69.3 ± 6.14 years. Only 9 respondents (1.4%) needed help to fill out the questionnaire.

The presentation of total values for individual domains of Hofstede's modified questionnaire on the entire sample (total N=630) demonstrates the average values for individual domains of Hofstede's modified questionnaire on the entire sample (when the total values are divided by the number of variables in each domain). If individual domains are observed together, the smallest standardized value was found in the domain of perception of uncertainty control, whereas the other three domains had equal values (median 4.0). (Chart 1).

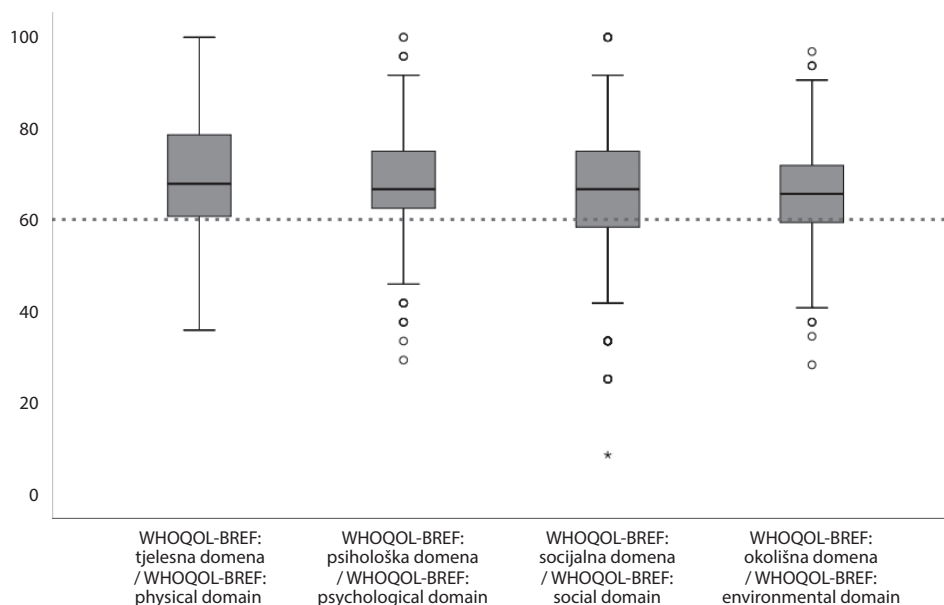

GRAFIKON 1. Prikaz prosječnih vrijednosti pojedinih domena Hofstedeovog modificiranog upitnika na cjelokupnom uzorku kada se ukupne vrijednosti podijele s brojem čestica u domeni (ukupni N=630)

CHART 1. Presentation of the average values for each of the domains of Hofstede's modified questionnaire on the entire sample if the total values are divided by the number of variables per domain (total N=630)

U grafikonu 2 prikazana je razina zadovoljavajuće kvalitete života tjelesne, psihološke, socijalne i okolišne domene čije su vrijednosti iznad 60, te raspodjela u odnosu na tu referentnu vrijednost.

Chart 2 shows the level of a satisfactory quality of life in physical, psychological, social and environmental domains with the values above 60, and the distribution in relation to that reference value.

GRAFIKON 2. Prikaz pojedinih domena WHOQOL-BREF upitnika u odnosu na referentnu vrijednost zadovoljavajuće kvalitete života (vrijednost >60)

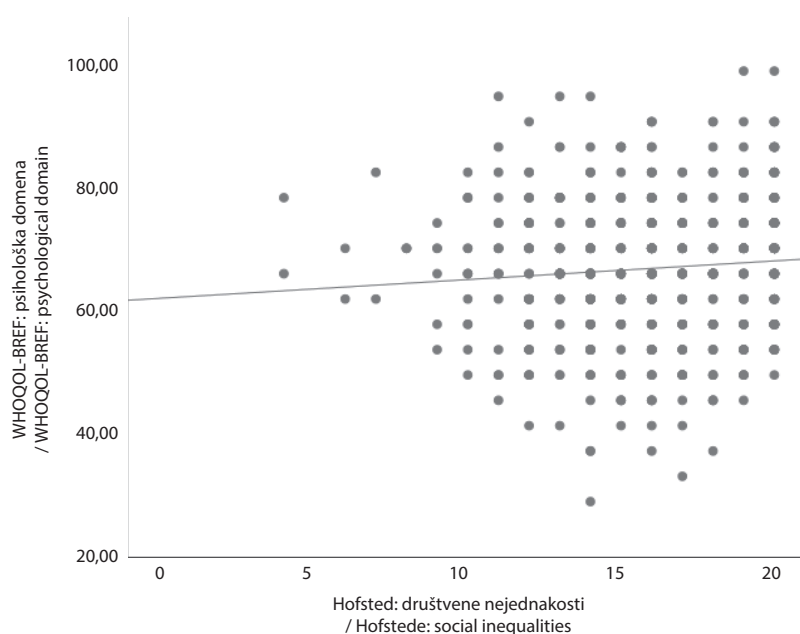
CHART 2. Presentation of each of the domains of the WHOQOL-BREF questionnaire in relation to the reference value of a satisfactory quality of life (value >60)

Kod ispitivanja WHOQOL–BREF tjelesne domene 78,57 % ispitanika ima zadovoljavajuću vrijednost WHOQOL–BREF tjelesne domene, dok je kod 21,43 % ispitanika WHOQOL–BREF tjelesne domene nezadovoljavajuća. Ispitivanjem WHOQOL–BREF psihološke domene 75,08 % ispitanika ima zadovoljavajuću vrijednost WHOQOL–BREF psihološke domene, dok je kod 24,92 % ispitanika WHOQOL–BREF psihološka domena nezadovoljavajuća. Ispitivanjem WHOQOL–BREF socijalne domene 59,21 % ispitanika ima zadovoljavajuću vrijednost WHOQOL–BREF socijalne domene, dok je kod 40,79 % ispitanika WHOQOL–BREF socijalna domena nezadovoljavajuća. Ispitivanjem WHOQOL–BREF okolišne domene 66,83 % ispitanika ima zadovoljavajuću vrijednost WHOQOL–BREF okolišne domene, dok je kod 33,17 % ispitanika WHOQOL–BREF okolišna domena nezadovoljavajuća.

U grafikonu 3 razvidno je da postoji pozitivna korelacija između psihološke domene kvalitete života te domene percepcija društvene nejednakosti.

For the WHOQOL-BREF physical domain, 78.57% of respondents had a satisfactory value of the WHOQOL-BREF physical domain while 21.43% of respondents had an unsatisfactory value. For the WHOQOL-BREF psychological domain, 75.08% of the respondents had a satisfactory value in the WHOQOL-BREF psychological domain, while 24.92% of the respondents had an unsatisfactory value. For the WHOQOL-BREF social domain, 59.21% of the respondents had a satisfactory value of the WHOQOL-BREF social domain, while 40.79% of the respondents had an unsatisfactory value. For the WHOQOL-BREF environmental domain, 66.83% of respondents had a satisfactory value in the WHOQOL-BREF environmental domain, while 33.17% of respondents had an unsatisfactory value.

Chart 3 indicates a positive correlation between the psychological domain of quality of life and the domain of perception of social inequality.

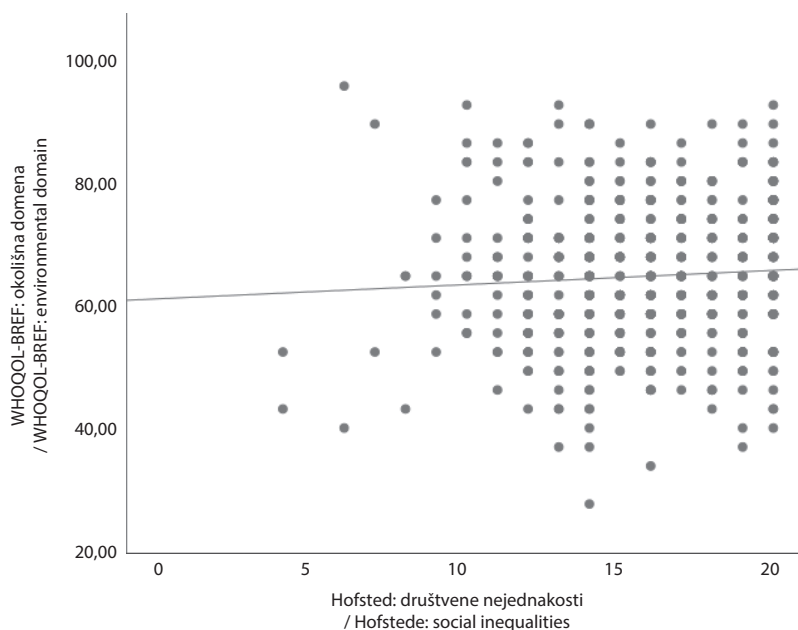

GRAFIKON 3. Povezanost WHOQOL–BREF psihološke domena kvalitete života u odnosu na percepciju društvene nejednakosti

CHART 3. Correlation between the WHOQOL–BREF psychological domain of quality of life and the perception of social inequality

Analizom grafikona 4 uočava se da postoji pozitivna korelacija između okolišne domene kvalitete života te domene percepcija društvene nejednakosti.

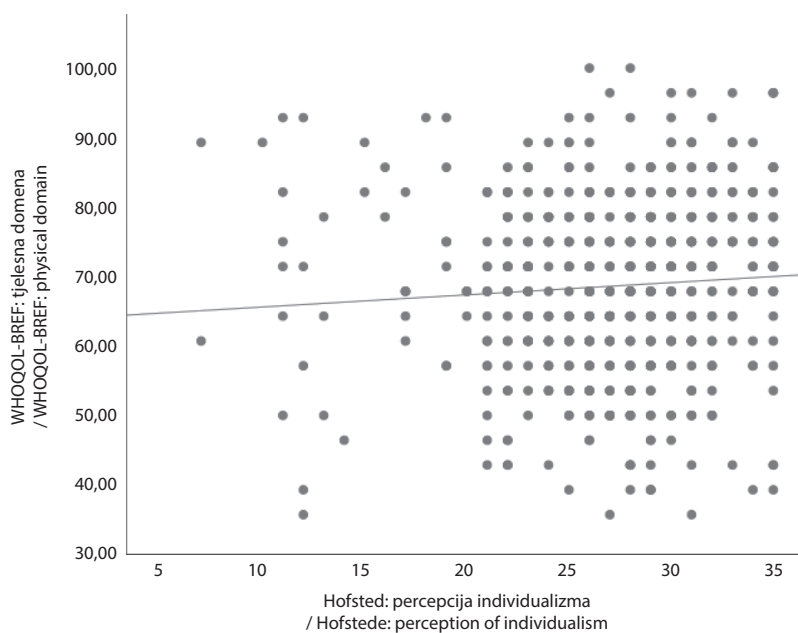
The analysis of Chart 4 indicates a positive correlation between the environmental domain of quality of life and the domain of perception of social inequality.

GRAFIKON 4. Povezanost WHOQOL–BREF okolišne domene kvalitete života u odnosu na percepciju društvene nejednakosti
CHART 4. Correlation between the WHOQOL–BREF environmental domain of quality of life and the perception of social inequality

Da postoji značajna pozitivna korelacija između tjelesne domene kvalitete života te domene percepcija individualizma vidljivo je u rezultatima prikazanim u grafikonu 5.

The results shown in Chart 5 indicate a significant positive correlation between the physical domain of quality of life and the domain of perception of individualism.

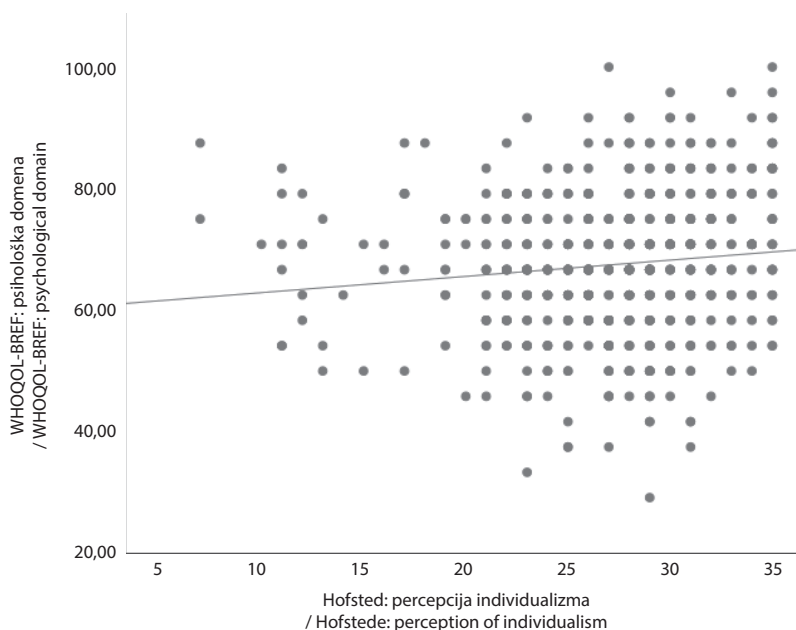

GRAFIKON 5. Povezanost WHOQOL–BREF tjelesne domene kvalitete života u odnosu na percepciju individualizma
CHART 5. Correlation between the WHOQOL–BREF physical domain of quality of life and the perception of individualism

U grafikonu 6 prikazano je da postoji značajna pozitivna korelacija između psihološke domene kvalitete života te domene percepcija individualizma.

Chart 6 indicates a significant positive correlation between the psychological domain of quality of life and the domain of perception of individualism.

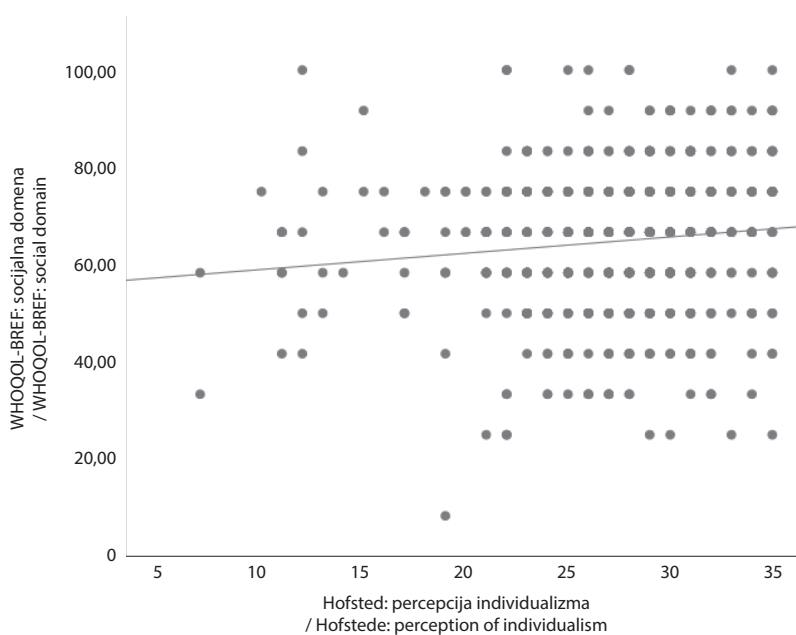

GRAFIKON 6. Povezanost WHOQOL–BREF psihološke domene kvalitete života u odnosu na percepciju individualizma

CHART 6. Correlation between the WHOQOL–BREF psychological domain of quality of life and the perception of individualism

U grafikonu 7 vidljiva je pozitivna korelacija između socijalne domene kvalitete života te domene percepcija individualizma.

Chart 7 shows a positive correlation between the social domain of quality of life and the domain of perception of individualism.

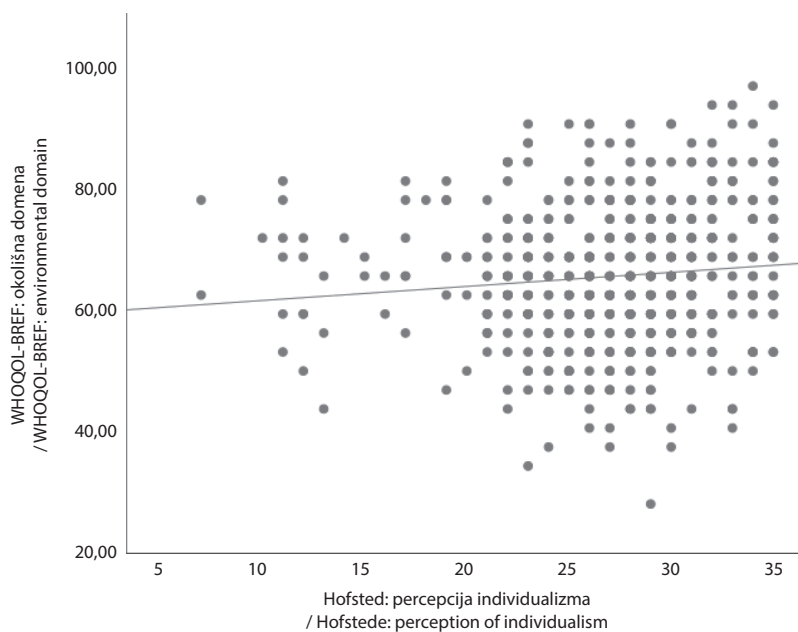

GRAFIKON 7. Povezanost WHOQOL–BREF socijalne domene kvalitete života u odnosu na percepciju individualizma

CHART 7. Correlation between the WHOQOL–BREF social domain of quality of life and the perception of individualism

U grafikonu 8 vidljiva je pozitivna korelacija između okolišne domene kvalitete života te domene percepcija individualizma.

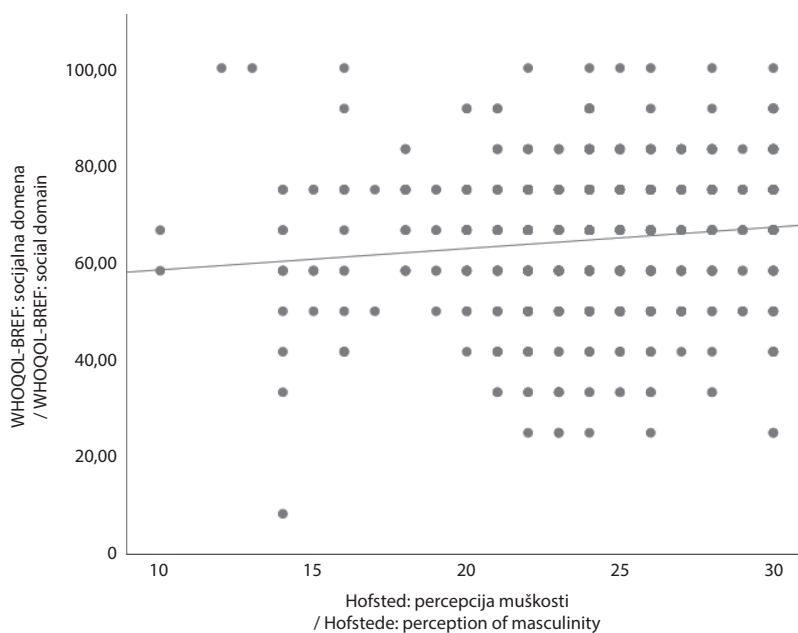
Chart 8 shows a positive correlation between the environmental domain of quality of life and the domain of perception of individualism.

GRAFIKON 8. Povezanost WHOQOL–BREF okolišne domene kvalitete života u odnosu na percepciju individualizma
CHART 8. Correlation between the WHOQOL–BREF environmental domain of quality of life and the perception of individualism

U grafikonu 9 razvidno je da postoji značajna pozitivna korelacija socijalne domene kvalitete života te domene percepcija muškosti.

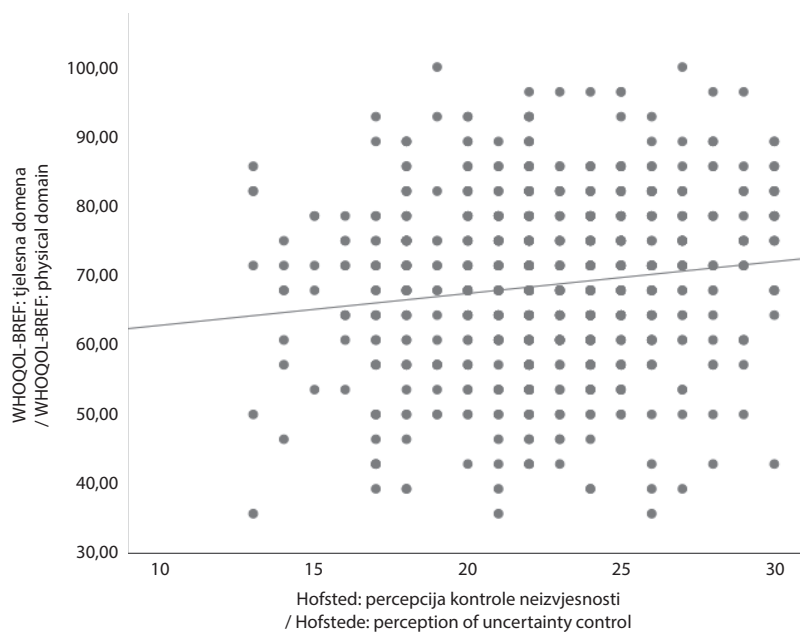
Chart 9 indicates a significant positive correlation between the social domain of quality of life and the domain of perception of masculinity.

GRAFIKON 9. Povezanost WHOQOL–BREF socijalne domene kvalitete života u odnosu na percepciju muškosti
CHART 9. Correlation between the WHOQOL–BREF social domain of quality of life and the perception of masculinity

U grafikonu 10 razvidno je da postoji značajna pozitivna korelacija tjelesne domene kvalitete života te domene kontrole neizvjesnosti.

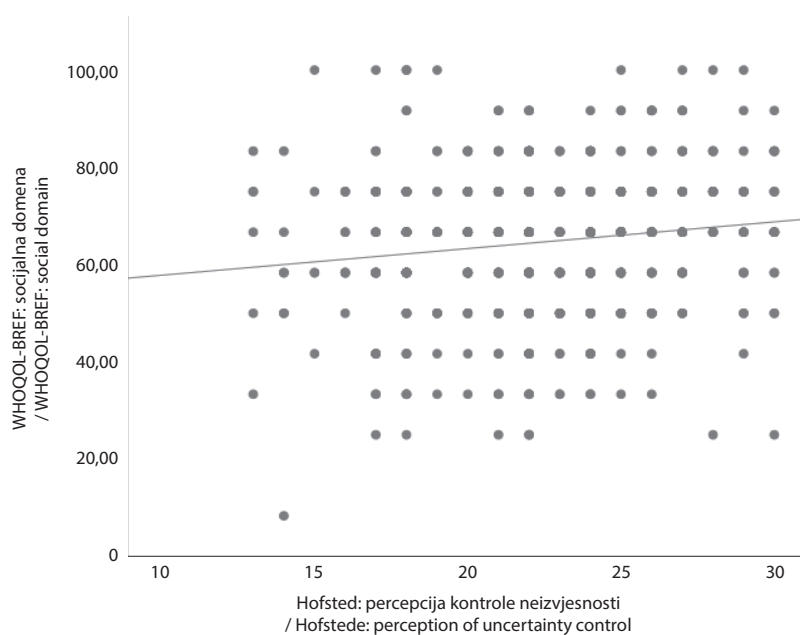
Chart 10 shows a significant positive correlation between the physical domain of quality of life and the domain of uncertainty control.

GRAFIKON 10. Povezanost WHOQOL–BREF tjelesne domene kvalitete života u odnosu na percepciju kontrole neizvjesnosti
CHART 10. Correlation between the WHOQOL–BREF physical domain of quality of life and the perception of uncertainty control

U grafikonu 11 razvidno je da postoji značajna pozitivna korelacija socijalne domene kvalitete života te domene kontrole neizvjesnosti.

Chart 11 indicates a significant positive correlation between the social domain of quality of life and the domain of uncertainty control.

GRAFIKON 11. Povezanost WHOQOL–BREF socijalne domene kvalitete života u odnosu na percepciju kontrole neizvjesnosti
CHART 11. Correlation between the WHOQOL–BREF social domain of quality of life and the perception of uncertainty control

Konceptualni regresijski model predikcije odgovarajuće tjelesne domene kvalitete života prikazan je u tablici 1. Od svih prediktorskih varijabli kao značajna varijabla se izdvaja domena *percepcije kontrole neizvjesnosti* koja za jedinično povećanje skora povećava vjerojatnost pripadnosti skupini sa zadovoljavajućom kvalitetom života tjelesne domene za 1,07 puta (95 % CI 1,01–1,14; $P=0,027$), odnosno 7 %, a kontrolirano na utjecaj svih ostalih varijabli u ovom multivarijatnom modelu.

Konceptualni multivarijatni regresijski model predikcije zadovoljavajuće psihološke domene kvalitete života prikazan je u tablici 2. Od svih varijabli jedino se dob izdvaja kao značajni prediktor zadovoljavajuće psihološke domene kvalitete života i to s $OR=0,96$ (95 % CI 0,93–0,99; $P=0,012$) što znači da mlađi ispitanici imaju bolju psihološku kvalitetu života.

Percepcija kontrole neizvjesnosti je jedini značajni prediktor predikcije zadovoljavajuće razine socijalne domene kvalitete života s $OR=1,06$ (95 % CI 1,01–1,11; $P=0,029$), kontrolirano na utjecaj ostalih varijabli u regresijskom modelu.

The conceptual regression model for the prediction of the corresponding physical domain of quality of life is presented in Table 1. Of all the predictor variables, the domain of *perception of uncertainty control* stands out as a significant one whose one unit increase in the value increases the probability of belonging to the group with a satisfactory quality of life in the physical domain by 1.07 times (95% CI 1.01–1,14; $P=0.027$) or 7%, controlled for the influence of all other variables in this multivariate model.

The conceptual multivariate regression model for predicting a satisfactory psychological domain of quality of life is presented in Table 2. Of all the variables, age is the only one that stands out as a significant predictor of a satisfactory psychological domain of quality of life, with $OR=0.96$ (95% CI 0.93–0.99; $P=0.012$), leading to a conclusion that younger respondents had a better psychological quality of life.

The perception of uncertainty control is the only significant predictor of a satisfactory level of the social domain of quality of life with $OR=1.06$ (95% CI 1.01–1.11; $P=0.029$), controlled for the influence of other variables in the regression model.

TABLICA 1. Konceptualni multivarijatni regresijski model predikcije zadovoljavajuće tjelesne domene kvalitete života: binarna logistička regresija

TABLE 1. Conceptual multivariate regression model of predicting a satisfactory physical domain of quality of life: binary logistic regression

	B	S.E.	df	OR	95% CI		P
					Donji / Lower	Gornji / Top	
Hofsted: Društvene nejednakosti / Hofstede: Social inequalities	0,03	0,03	1	1,03	0,96	1,10	0,419
Hofsted: Percepcija individualizma / Hofstede: Perception of individualism	-0,01	0,02	1	0,99	0,95	1,04	0,731
Hofsted: Percepcija muškosti / Hofstede: Perception of masculinity	0,01	0,03	1	1,01	0,95	1,08	0,679
Hofsted: Percepcija kontrole neizvjesnosti / Hofstede: Perception of uncertainty control	0,07	0,03	1	1,07	1,01	1,14	0,027
Ženski spol vs. muški spol / Female vs. male	0,12	0,20	1	1,13	0,76	1,66	0,549
U braku vs. žive sami / Married vs. single	-0,19	0,22	1	0,83	0,53	1,28	0,389
Kontinentalna vs. Primorska regija / Continental vs. coastal region	-0,10	0,21	1	0,90	0,59	1,37	0,626
Dob (godine) / Age (years)	-0,02	0,02	1	0,98	0,95	1,01	0,197

TABLICA 2. Konceptualni multivarijatni regresijski model predikcije zadovoljavajuće psihološke domene kvalitete života: binarna logistička regresija

TABLE 2. A conceptual multivariate regression model of predicting satisfactory psychological domains of quality of life: binary logistic regression

	B	S.E.	df	OR	95% CI		P
					Donji / Lower	Gornji / Top	
Hofsted: Društvene nejednakosti / Hofstede: Social inequalities	-0,02	0,03	1	0,98	0,92	1,05	0,618
Hofsted: Percepcija individualizma / Hofstede: Perception of individualism	0,03	0,02	1	1,03	0,98	1,07	0,228
Hofsted: Percepcija muškosti / Hofstede: Perception of masculinity	0,03	0,03	1	1,03	0,97	1,09	0,321
Hofsted: Percepcija kontrole neizvjesnosti / Hofstede: Perception of uncertainty control	-0,02	0,03	1	0,98	0,93	1,04	0,526
Ženski spol vs. muški spol / Female vs. male	-0,31	0,19	1	0,73	0,50	1,06	0,098
U braku vs. žive sami / Married vs. single	-0,20	0,21	1	0,82	0,54	1,24	0,342
Kontinentalna vs. Primorska regija / Continental vs. coastal region	-0,08	0,20	1	0,93	0,62	1,38	0,710
Dob (godine) / Age (years)	-0,04	0,02	1	0,96	0,93	0,99	0,012

TABLICA 3. Konceptualni multivarijatni regresijski model predikcije zadovoljavajuće socijalne domene kvalitete života: binarna logistička regresija

TABLE 3. Conceptual multivariate regression model of predicting a satisfactory social domain of quality of life: binary logistic regression

	B	S.E.	df	OR	95% CI		P
					Donji / Lower	Gornji / Top	
Hofsted: Društvene nejednakosti / Hofstede: Social inequalities	0,02	0,03	1	1,02	0,97	1,08	0,457
Hofsted: Percepcija individualizma / Hofstede: Perception of individualism	0,01	0,02	1	1,01	0,97	1,05	0,753
Hofsted: Percepcija muškosti / Hofstede: Perception of masculinity	0,04	0,03	1	1,04	0,99	1,10	0,119
Hofsted: Percepcija kontrole neizvjesnosti / Hofstede: Perception of uncertainty control	0,06	0,03	1	1,06	1,01	1,11	0,029
Ženski spol vs. muški spol / Female vs. male	-0,17	0,17	1	0,85	0,61	1,18	0,321
U braku vs. žive sami / Married vs. single	0,10	0,18	1	1,10	0,77	1,58	0,585
Kontinentalna vs. Primorska regija / Continental vs. Coastal region	0,29	0,18	1	1,33	0,94	1,88	0,107
Dob (godine) / Age (years)	0,00	0,01	1	1,00	0,97	1,03	0,891

Percepcija društvenih nejednakosti je jedini značajni prediktor predikcije zadovoljavajuće razine okolišne domene kvalitete života s OR=1,06 (95 % CI 1,01–1,12; P=0,046), kontrolirano na utjecaj ostalih varijabli u regresijskom modelu.

The perception of social inequalities is the only significant predictor of the prediction of satisfactory level of the environmental domain of quality of life with OR=1.06 (95% CI 1.01–1.12; P=0.046), controlled for the influence of other variables in the regression model.

TABLICA 4. Konceptualni multivarijatni regresijski model predikcije zadovoljavajuće okolišne domene kvalitete života: binarna logistička regresija**TABLE 4.** Conceptual multivariate regression model of predicting a satisfactory environmental domain of quality of life: binary logistic regression

	B	S.E.	df	OR	95% CI		P
					Donji / Lower	Gornji / Top	
Hofsted: Društvene nejednakosti / Hofstede: Social inequalities	0,06	0,03	1	1,06	1,01	1,12	0,046
Hofsted: Percepcija individualizma / Hofstede: Perception of individualism	0,02	0,02	1	1,02	0,98	1,06	0,303
Hofsted: Percepcija muškosti / Hofstede: Perception of masculinity	-0,03	0,03	1	0,97	0,92	1,03	0,336
Hofsted: Percepcija kontrole neizvjesnosti / Hofstede: Perception of uncertainty control	0,00	0,03	1	1,00	0,95	1,05	0,944
Ženski spol vs. muški spol / Female vs. male	-0,01	0,17	1	0,99	0,71	1,39	0,965
U braku vs. žive sami / Married vs. single	-0,10	0,19	1	0,91	0,62	1,32	0,605
Kontinentalna vs. Primorska regija / Continental vs. coastal region	0,20	0,18	1	1,22	0,85	1,75	0,274
Dob (godine) / Age (years)	0,01	0,01	1	1,01	0,98	1,04	0,609

RASPRAVA

Analiza ispitivanog uzorka s obzirom na sociodemografske pokazatelje

U istraživanje je bilo uključeno 630 ispitanika iz cijele Hrvatske, po 30 ispitanika iz dvadeset županija i grada Zagreba. Prema regionalnoj pripadnosti 240 (38,1 %) ispitanika dolazi iz panonske Hrvatske, 210 (33,3 %) iz primorske Hrvatske, 150 (23,8 %) iz sjeverne Hrvatske 150 (23,8 %) ispitanika. Razvrstano prema regijama iz kontinentalne Hrvatske dolazi 420 (66,7 %) ispitanika, dok iz primorske Hrvatske dolazi 210 (33,3 %) ispitanika. Svi ispitanici stariji su od 60 godina i aktivni su članovi udruga umirovljenika u svojim sredinama. Aritmetička sredina životne dobi ispitanika iznosi $69,3 \pm 6,14$. Najveći broj ispitanika ima srednju razinu obrazovanja (334 – 53 %), slijede ispitanici s višom razinom obrazovanja (164 – 26 %), te s visokom razinom obrazovanja (68 – 10,8 %) i osnovno školskom razinom (61 – 10,2 %).

DISCUSSION

Analysis of the examined sample in respect of socio-demographic indicators

630 respondents from all over Croatia were included in the study, i.e., 30 respondents from each of the twenty Croatian counties and the city of Zagreb. According to regional affiliation, 240 respondents (38.1%) came from Pannonian Croatia, 210 (33.3%) from coastal Croatia, and 150 (23.8%) from northern Croatia. Sorted by region, 420 (66.7%) respondents came from continental Croatia and 210 (33.3%) from coastal Croatia. All respondents were older than sixty years and active members of retired persons' associations in their communities. The arithmetic mean of the respondents' age was 69.3 ± 6.14 . The largest number of respondents had a medium level of education (334 - 53%), followed by respondents with a higher level of education (164 - 26%), high level of education (68 - 10.8%) and elementary school level of education (61 - 10.2%).

Analiza rezultata dobivenih Hofstedeovim modificiranim upitnikom na cjelokupnom uzorku ispitanika

U rezultatima pprovedenog istraživanja prikazani su rezultati svih domena Hofstedeovog modificiranog upitnika koji uključuje društvenu nejednakost, percepciju individualizma, percepciju muškosti te percepciju kontrole neizvjesnosti. U svim domenama dobiven je zadovoljavajući koeficijent unutarnje konzistencije Cronbachov α koji je bio u rasponu od 0,676 u domeni društvene nejednakosti do 0,716 u domeni percepcija individualizma, dok je za cjelokupni upitnik Cronbachov α koeficijent iznosio 0,725. Ako se pojedine domene razmatraju međusobno, najmanja je standardizirana vrijednost u domeni percepcije kontrole neizvjesnosti, dok ostale 3 domene imaju podjednake vrijednosti.

Analiza rezultata dobivenih odgovora iz WHOQOL-BREF upitnika

U ispitivanju WHOQOL-BREF tjelesne domene 78,57 % ispitanika ima zadovoljavajuću vrijednost WHOQOL-BREF tjelesne domene, dok je kod 21,43 % ispitanika WHOQOL-BREF tjelesne domene nezadovoljavajuća. Kod WHOQOL-BREF psihološke domene 75,08 % ispitanika ima zadovoljavajuću vrijednost WHOQOL-BREF psihološke domene, dok je kod 24,92 % ispitanika WHOQOL-BREF psihološka domena nezadovoljavajuća. Prema WHOQOL-BREF socijalnoj domeni 75 % ispitanika ima zadovoljavajuću vrijednost, dok je WHOQOL-BREF okolišna vrijednost 71,88 % ispitanika izrazilo zadovoljavajuću vrijednost.

Opis rezultata WHOQOL-BREF

Ako se usporede dobiveni rezultati istraživanja s rezultatima tjelesne domene u istraživanju s rezultatima istraživanja iz 2005. godine, ari-

Analysis of the results obtained by Hofstede's modified questionnaire on the entire sample of respondents

The results of the study show the results for all domains of Hofstede's modified questionnaire, including social inequality, perception of individualism, perception of masculinity and perception of uncertainty control. In all domains, a satisfactory internal consistency (Cronbach's α) coefficient was obtained, ranging from 0.676 in the domain of social inequality to 0.716 in the domain of perceptions of individualism. The internal consistency (Cronbach's α) coefficient for the entire questionnaire was 0.725. If individual domains are analysed together, the smallest standardized value was found in the domain of perception of uncertainty control, whereas the other three domains had equal values.

Analysis of the results obtained from the WHOQOL-BREF questionnaire

In the WHOQOL-BREF physical domain, 78.57% of respondents had a satisfactory value of the WHOQOL-BREF physical domain, while 21.43% of respondents had an unsatisfactory value of the WHOQOL-BREF physical domain. In the WHOQOL-BREF psychological domain, 75.08% of respondents had a satisfactory value of the WHOQOL-BREF psychological domain, while 24.92% of the respondents had an unsatisfactory WHOQOL-BREF psychological domain. In the WHOQOL-BREF social domain, 75% of the respondents had a satisfactory value, whereas in the WHOQOL-BREF environmental domain, 71.88% of the respondents had a satisfactory value.

Description of WHOQOL-BREF results

If the results of this study are compared with the results for the physical domain obtained in the study from 2005, the arithmetic mean of the

aritmetička sredina domene tjelesnog zdravlja u provedenom istraživanju iznosi 68,63, dok je u usporednom istraživanju 66,35, što nije statistički značajna razlika. Ako se usporede dobiveni rezultati istraživanja s rezultatima psihološke domene aritmetička sredina domene psihičkog zdravlja iznosi 67,50, dok je u usporednom istraživanju 60,98. Dobiveni rezultati pokazuju veće zadovoljstvo psihičkim zdravljem. Kod usporedbe dobivenih rezultata ovog istraživanja s rezultatima socijalne domene aritmetička sredina domene socijalnih odnosa iznosi 64,75, dok je u usporednom istraživanju 63,99, što je statistički sličan rezultat zadovoljstva socijalnim odnosima.

U SAD-u je provedeno nacionalno longitudinalno istraživanje o socijalnoj izolaciji starijih osoba s ciljem identifikacije podgrupa starijih osoba s rizikom socijalne izolacije i procjenom prevalencije socijalne izoliranosti među starijim osobama koje žive u zajednici. Analizom rezultata utvrđeno je da 24 % osoba starijih od 65 godina živi u socijalnoj izolaciji, a 4 % ih je opisano ozbiljno društveno izoliranima. Multivariabilnom logičkom regresijom prikazano je da u tu skupinu najviše pripadaju neoženjeni muškarci, niske razine obrazovanja i niskih financijskih prihoda. Kada se usporede dobiveni rezultati provedenog istraživanja s rezultatima okolišne, aritmetička sredina domene zadovoljstva okolinom u provedenom istraživanju iznosi 65,59, dok je u usporednom istraživanju 64,86, što je statistički sličan rezultat zadovoljstva okolinom. Kao razina zadovoljavajuće ili odgovarajuće kvalitete života uzeta je razina pojedinih domena iznad 60, te nije bilo značajnih razlike između pojedinih domena kvalitete života, odnosno svi ispitanici su imali podjednako dobru kvalitetu života u tjelesnoj, psihičkoj, socijalnoj i okolišnoj domeni (6).

Provedeno istraživanje iz 2018. godine o zadovoljstvu kvalitetom života pomoću WHOQOL-BREF upitnika na temelju dobivenih rezultata definira da postoji statistički značajna razlika u

physical health domain in our study was 68.63 and 66.35 in the comparative study, which was not a statistically significant difference. If the results of the our study are compared with the results of the psychological domain, the arithmetic mean of the mental health domain in our study was 67.50 and 60.98 in the comparative study. The obtained results indicate a greater level of satisfaction with psychological health. When comparing the results of our study with the results obtained for the social domain, the arithmetic mean of the social domain was 64.75 in our study and 63.99 in the comparative study, which represents a statistically similar result for the satisfaction with social relations.

In the USA, a national longitudinal study on social isolation of elderly persons was conducted with the aim of identifying subgroups of elderly persons at risk of social isolation and assessing the prevalence of social isolation among elderly persons living in a community environment. The analysis of the results demonstrated that 24% of persons over the age of 65 lived in social isolation, and 4% of them were described as severely socially isolated. Multivariable logistic regression showed that unmarried men with low level of education and low financial income mostly belonged to this group. When the results of the conducted study were compared with the results for the environmental domain, the arithmetic mean for the environmental satisfaction domain in our study was 65.59, and 64.86 in the comparative study, which was a statistically similar result for environmental satisfaction. The score above 60 for each individual domain was taken as a satisfactory or adequate quality of life level with no significant differences between individual domains of quality of life, i.e., all respondents had an equally good quality of life in the physical, psychological, social and environmental domains (6).

Based on the results obtained in the study conducted in 2018 on satisfaction with quality of life using the WHOQOL-BREF questionnaire demonstrated a statistically significant differ-

ocjeni tjelesne domene kvalitete života mlađih ispitanika u odnosu na starije, no da ne postoji statistički značajna razlika u domeni tjelesnog zdravlja među različitim kategorijama ispitanika starijih od 60 godina (7).

Tijekom 2019. godine provedeno je istraživanje na uzorku od 100 ispitanika o povezanosti tjelesne aktivnosti i kvalitete života osoba u dobi dobi od 70 do 90 godina. Ukupni indeks kvalitete života iznosio je 57 %. Nije utvrđena statistički značajna razlika u odnosu na spol, dob, životni standard, uspješnost, zdravlje, bliske odnose, pripadnost zajednici te sigurnost u ukupnoj kvaliteti života. Prema teoriji homeostaze, ako kvaliteta života padne ispod 60 %, dolazi do narušavanja psihofizičkog funkcioniranja pojedinca. Autori navode da je razlog nižeg indeksa kvalitete života činjenica da je svaki peti stanovnik u zemlji nezadovoljan životnim standardom (8).

Godine 2018. provedeno je istraživanje na uzorku od 235 ispitanika iz Dalmacije, svi stariji od 60 godina o percepciji starih osoba u Hrvatskoj o uspješnom starenju. Gotovo 88 % ispitanika definira tri čimbenika koja su najvažnija u subjektivnoj procjeni starijih osoba, a to su dobro zdravlje, samozadovoljstvo i sposobnost pojedinca da se brine o samom sebi. Za psihičku dobrobit pojedinca navedeni su unutar kategorija kao najvažnije ljubav, podrška obitelji i djeca (9).

I u ostalim istraživanjima u Istri (10) i u SAD-u dobiveni su slični rezultati (11).

Konceptualni multivarijatni regresijski modeli

Konceptualni regresijski model predikcije odgovarajuće tjelesne domene kvalitete života koji je prikazan u tablici 1. ukazuje da se od svih prediktorskih varijabli kao značajna varijabla izdvaja domena *percepcije kontrole neizvjesnosti* koja za jedinično povećanje skora povećava vjerojatnost pripadnosti skupini sa zadovoljavaju-

ence in the assessment of the physical domain of quality of life of younger respondents when compared to the elderly. However, no statistically significant difference was found in the physical health domain among different categories of respondents older than 60 years (7).

In 2019, a study was conducted on a sample of 100 respondents on the connection between physical activity and quality of life of people aged 70 to 90 years. The overall quality of life index was 57%. No statistically significant difference was found in relation to gender, age, standard of living, performance, health, close relationships, belonging to a community and safety in the overall quality of life. According to the homeostasis theory, if the quality of life falls below 60%, the psychophysical functions become impaired. The authors state that the reason for the lower quality of life index was the fact that every fifth resident of the country expressed dissatisfaction with the standard of living (8).

In 2018, a survey was conducted on the perception of successful aging of elderly persons in Croatia on a sample of 235 respondents from Dalmatia, all older than 60 years. Almost 88% of the respondents defined the three factors that are most relevant for a subjective assessment of elderly persons, i.e., good health, self-satisfaction and an individual's ability to take care of him or herself. The most important categories for mental well-being of an individual were love, family support and children (9).

Similar results were obtained in other studies conducted in Istria (10) and in the USA (11).

Conceptual multivariate regression models

The conceptual regression model for the prediction of an adequate physical domain of quality of life shown in Table 1 indicates that of all the predictor variables, the domain of *uncertainty control perception* stands out as a significant variable. This variable per unit increase in the score

ćom kvalitetom života tjelesne domene za 1,07 puta (95 % CI 1,01–1,14; $P=0,027$), odnosno 7 %, a kontrolirano na utjecaj svih ostalih varijabli u ovom multivarijatnom modelu.

Konceptualni multivarijatni regresijski model predikcije zadovoljavajuće psihološke domene kvalitete prikazuje da se od svih varijabli jedino dob izdvaja kao značajni prediktor zadovoljavajuće psihološke domene kvalitete života i to s $OR=0,96$ (95 % CI 0,93–0,99; $P=0,012$) što znači da mlađi ispitanici imaju bolju psihološku kvalitetu života.

Percepcija kontrole neizvjesnosti je jedini značajni prediktor predikcije zadovoljavajuće razine socijalne domene kvalitete života s $OR=1,06$ (95 % CI 1,01–1,11; $P=0,029$), kontrolirano na utjecaj ostalih varijabli u regresijskom modelu.

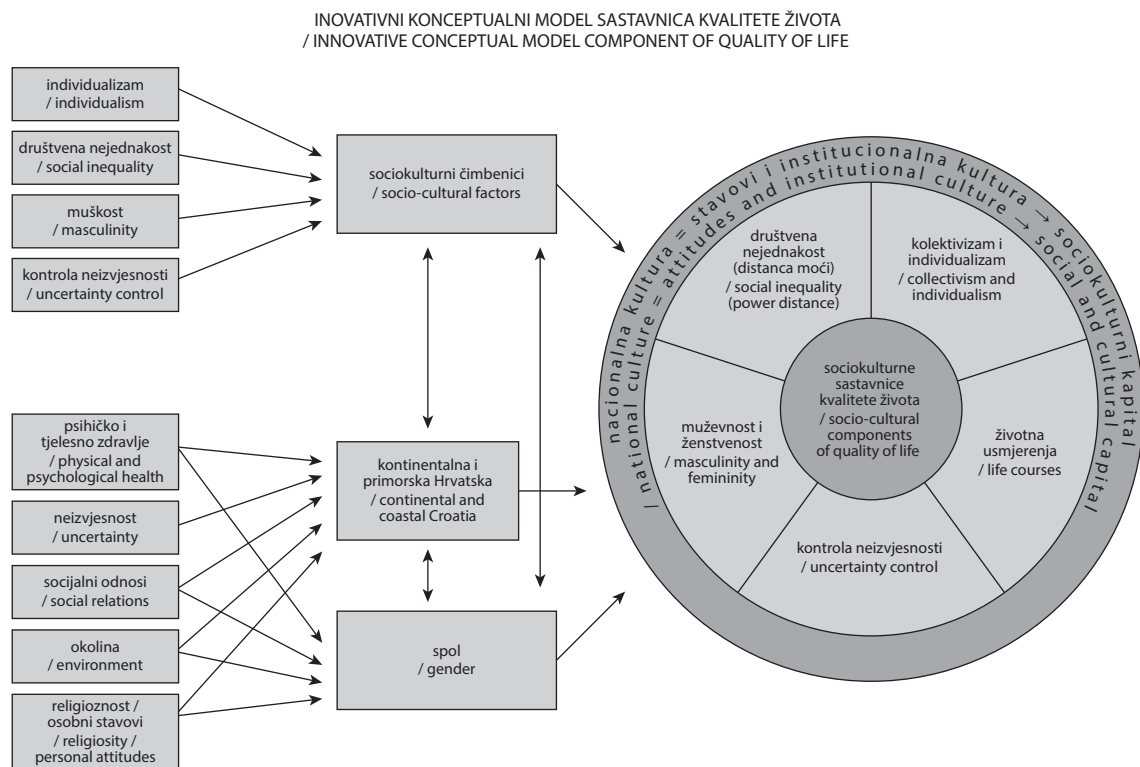
Percepcija društvenih nejednakosti je jedini značajni prediktor predikcije zadovoljavajuće razine okolišne domene kvalitete života s $OR=1,06$ (95 % CI 1,01–1,12; $P=0,046$), kon-

advances the probability of belonging to a group with a satisfactory quality of life in the physical domain by 1.07 times (95% CI 1.01–1.14; $P=0.027$), or 7%, and controlled for the influence of all other variables in this multivariate model.

The conceptual multivariate regression model for predicting a satisfactory psychological domain of quality of life showed that, of all variables, only age stood out as a significant predictor of a satisfactory psychological domain of quality of life, with $OR=0.96$ (95% CI 0.93–0.99; $P=0.012$), implying that younger respondents had a better psychological quality of life.

The perception of uncertainty control was the only significant predictor of a satisfactory level of the social domain of quality of life with $OR=1.06$ (95% CI 1.01–1.11; $P=0.029$), controlled for the influence of other variables in the regression model.

The perception of social inequalities was the only significant predictor of a satisfactory level of the environmental domain of qual-

SLIKA 1. Inovativni konceptualni model sociokulturnih sastavnica kvalitete života
FIGURE 1. Innovative conceptual model of socio-cultural components of quality of life

trolirano na utjecaj ostalih varijabli u regresijskom modelu.

Na temelju dobivenih rezultata istraživanja napravljen je Inovativni konceptualni model sociokulturnih sastavnica kvalitete života (slika 1).

ZAKLJUČAK

Otkrivanje i razumijevanje socijalnih i kulturnih sastavnica kvalitete života iznimno je važno za podizanje kvalitete života starijih osoba. Sagledavanje povijesnih, kulturnih i političkih odrednica društvenog i političkog života u Hrvatskoj temelj je razumijevanja postojeće problematike. Za rješavanje problema potrebna je izgradnja socijalnih mreža i socijalne podrške, razumijevanje promjena u obiteljskoj strukturi, prepoznavanje zdravstvenih čimbenika fizičkog, mentalnog i duhovnog zdravlja pojedinca, te utjecaja socio-ekonomskih i sociokulturnih faktora.

U konceptualnom modelu shematski je prikazano da sociokulturne sastavnice kvalitete života ovise o društvenoj nejednakosti, životnim usmjerenjima, kontroli neizvjesnosti, djelovanju pojedinca individualizmom ili kolektivizmom, te odnosom prema muškarcu i ženi. Sve to zajedno određuje nacionalnu kulturu i sociokulturni je kapital društva. Na sve to utječu sociokulturni čimbenici, bilo da se radi o kontinentalnoj ili primorskoj Hrvatskoj. Postoje razlike prema spolu koje su određene kontrolom neizvjesnosti, tjelesnim i psihičkim zdravljem, socijalnim odnosima, osobnim stavovima i religioznosti, te okolinom u kojoj osoba živi.

U Hrvatskoj nije do sada provedeno dovoljno istraživanja koja bi omogućila kvalitetne regionalne usporedbe. Zbog toga preporučamo da se ovoj problematici na nacionalnoj razini obrati veća pozornost, da se provode longitudinalna istraživanja koja bi tijekom vremena identificirala promjene i omogućila istraživanja i rezultate na kontinuiranoj osnovi.

ity of life with OR=1.06 (95% CI 1.01–1.12; P=0.046), controlled for the influence of other variables in the regression model.

Based on the obtained study results, an innovative conceptual model of socio-cultural components of the quality of life was created (Figure 1).

CONCLUSION

Discovering and understanding the social and cultural components of the quality of life is extremely important for raising the quality of life in elderly persons. The analysis of the historical, cultural and political determinants of social and political life in Croatia forms the basis for understanding the existing problems. To solve the problem, it is necessary to build social networks and social support, understand the changes in the family structure, recognize the health factors of the physical, mental and spiritual health of an individual, as well as the influence of socio-economic and socio-cultural factors.

The conceptual model presents a schematic overview of the socio-cultural components of the quality of life that depend on social inequality, life orientations, uncertainty control, acts by individuals through individualism or collectivism, and the attitude towards men and women. All this combined determines a national culture and represents the socio-cultural capital of a society. All of this is also influenced by socio-cultural factors, whether we are looking at continental or coastal regions of Croatia. There are gender differences that are determined by uncertainty control, physical and psychological health, social relationships, personal attitudes and religiosity, and the environment in which a person lives.

So far, not enough research has been carried out in Croatia to enable quality and reliable comparisons. For this reason, we recommend that more attention be paid to this issue at the national level and that longitudinal research be conducted to identify changes over time and enable research and results on a continuous basis.

1. Sanderson W, Scherbov S. New Approaches to the Conceptualization and Measurement of Age and Aging. *J Aging Health* 2016; 28(7): 1159-77.
2. Štifanić M. Društveni aspekti starenja i obolijevanja. *Diacovensia* 2018;26(3):505-27. Preuzeto s: <https://doi.org/10.31823/d.26.3.8>
3. Nejašmić I, Toskić A. Starenje stanovništva u Hrvatskoj–sadašnje stanje i perspektive. *Hrvatski geografski glasnik* 2013; 75(1): 89-110. <https://doi.org/10.21861/HGG.2013.75.01.05>
4. Bara M, Podgorelec S. Društvene teorije umirovljenja i produktivnog starenja. *Etnološka tribina* 2015; 45(38): 58-71. <https://doi.org/10.15378/1848-9540.2015.38.02>
5. Vuletić G, Stapić M. Kvaliteta života i doživljaj usamljenosti kod osoba starije životne dobi. *Klinička psihologija* 2013; 6(1-2): 45-61. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/167454>
6. Martinis T. Percepcija kvalitete života u funkciji dobi. 2005. Preuzeto s: <http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/337/1/Tina-Martinis.pdf>
7. Brumnić V, Sukić L L, Jelica S. Utjecaj dobi na kvalitetu života gerijatrijske populacije // Zbornik prispevkov Celostna obravnava pacienta. Novo mesto: Univerza v Novem mestu, 2018, 76-82.
8. Pjevač N, Benjak T, Pjevač N. Povezanost tjelesne aktivnosti i kvalitete života starijih osoba. *J Applied Health Sciences* 2019; 5(2): 163-9. Preuzeto s: <https://doi.org/10.24141/1/5/2/2>
9. Tucak Junaković I, Nekić M. Percepcija uspješnog starenja u starijih osoba. *Acta Iadertina* 2016; 13(2): 171-87. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/190147>
10. Ambrosi-Randić N, Plavšić M, Strenja E. Uspješno starenje. Pula: Društvo psihologa Istre etc., 2008.
11. Phelan AE, Anderson LA, LaCroix AZ, Larson EB. Older adults' views of „successful aging“ – how do they compare with researchers' definitions? *J Am Geriatr Soc* 2004; 52(2): 211-16. Preuzeto s: <https://doi.org/10.1111/j.1532-5415.2004.52056.x>